

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MAP Karlovarsko II (reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0008557)

Seminář „Prvouka činnostně“

Datum: 23. 4. 2019, od 14 h

Místo: ZŠ Truhlářská, Karlovy Vary

Přítomní: dle prezenční listiny

Cílová skupina: Učitelé prvního stupně ZŠ.

Cíl semináře: Získat konkrétní poznatky o výuce prvouky v 1. až 3. ročníku ZŠ.

Lektor: Mgr. Helena Škopková, lektorka Tvořivé školy

Nejprve proběhlo představení lektorky a jeho zkušeností. Představení programu a přehledu činnosti Tvořivé školy.

Tvořivá škola se snaží předávat Desatero činnostního učení a to ve všech předmětech, formou různých seminářů.

DESATERO činnostního učení stručně popisuje, co dělat proto, aby se žákům i učitelům ve výuce dařilo. Vychází z J. A. Komenského a shrnuje nejlepší zkušeností učitelů. Citace: „Uvedené principy jsou pravdivé a platné. Můžete s nimi nesouhlasit, ale můžete je také zkusit aplikovat ve výuce.“

Cílem je aktivní zapojení všech žáků do výuky. Těch se speciálními potřebami i těch nadaných. Jde nám o vnitřní motivaci, rozvoj logického myšlení a samozřejmě také klíčových kompetencí, zejména vědomí vlastní hodnoty a sebeúcty.

1) **K žákům přistupujeme jako k jedinečným lidským bytostem**, protože jimi skutečně jsou. Akceptujeme jejich rodiče i způsob života jejich rodin.

ŠKOLNÍ NORMY MÁ ŽÁK AKCEPTOVAT, NE PŘIJMOUT ZA SVÉ.

2) **Žáky vedeme k samostatnému myšlení, objevování poznatků a také osobní odpovědnosti**

3) **Žáky pozitivně motivujeme.** Před každým postupem žáky motivujeme a orientujeme v úkolu. Ukazujeme jim, proč se určité věci učí a k čemu jim může nově osvojený poznatek nebo dovednost v životě sloužit. Učíme přece věcem užitečným a potřebným pro život. Dodáváme jim důvěru, že dokážou být úspěšní. Důvěra učitele v žáka je základním kamenem úspěchu. Učitel věří, že to žák život zvládne.

4) **Postupujeme od jednoduchého ke složitějšímu a využíváme dosavadních poznatků žáků.** Posloupnost a provázanost učiva je důležitá. Když něco přeskočíme, vždy se nám to vrátí. Nové poznatky vyvozujeme z poznatků předcházejících.

Ideální je naučit základní učivo všechny žáky bezchybně. K probírání nového učiva pak přistupujeme, až když žáci probíranou látku chápou. Ke všemu se průběžně vracíme, přesvědčujeme se o ukotvení poznatků.

Obměny a další varianty činností pak mohou provádět sami žáci a využívat při tom své dosavadní poznatky, dovednosti a zkušenosti.

5) Výuku je dobré provázat s reálným životem žáků. Nezbytné je zapojení co nejvíce smyslů. Mentální centrum (hlava), Fyzické centrum (ruce) a emoční centrum (srdce). Využíváme co nejvíce smyslů, hlavně zraku, hmatu a sluchu. Učivo předkládáme žákům na pro ně známých situacích a s využitím mezipředmětových vztahů. Upozorňujeme na konkrétní využití vědomostí a dovedností v životě.

6) Využíváme mezipředmětových vztahů. Obsah vzdělávání spojujeme do smysluplných celků. Dovednostem a poznatkům, které souvisejí s více předměty, vyučujeme v rámci všech těchto předmětů. Vše souvisí se vším.

7) Žáky vedeme k tomu, aby mluvili, a učíme je diskuzi. Všem umožňujeme hovořit o tom, co pozorují, co činí, co si myslí, co cítí. Žáci se učí formulovat otázky, navzájem se vyvolávají, odpovídají si, předávají si slovo, učí se komunikovat s učitelem a spolužáky, vědou svému věku přiměřenou diskuzi.

8) Pracujeme se zpětnou vazbou, žáky vedeme k sebekontrolě a práci s chybou. Činnosti s pomůckami i následný hovor o pozorovaném umožňují učiteli i žákům každodenní zpětnou vazbu – přehled o dosažené úrovni poznání. Žákům i učitelům zpětná vazba umožňuje chyby samostatně rozpoznávat a okamžitě je napravovat. Učí se tak chybám předcházet a brát si z nich ponaučení. Chybu nepokládáme za prohřešek, ale za možnost ke změně. Podporujeme tím sebeúctu žáků. Chybovat je normální. Hloupé je stejné chyby stále opakovat. To platí jak ve výuce, tak v životě.

9) Žáky nepřetěžujeme ani nepodceňujeme, využíváme diferenciaci. Učivo a metody volíme přiměřené stupni vývoje žáků a umožňujeme jim pracovat podle individuálního tempa. Před žáky stavíme cíle blízké – dosažitelné. V době, kdy se věnujeme pomalejším žákům, zaměstnáváme rychlejší žáky rozšiřujícím učivem za pomoci vhodných materiálů.

10) Využívá přínosu pozitivní motivace, pozitivního hodnocení a žakovského sebehodnocení. Pozitivní hodnocení používáme průběžně v celém procesu učení. Vždy, když se žákům něco podaří. Oceňujeme nejen úspěch, ale také snahu. Nikdy bezdůvodně, ale kdo chce vždy něco k pochvalě najde. Nejde o to žáky učinit závislé na pochvalě, ale dát jim pozitivní zpětnou vazbu, že pracoval a uspěl a motivovat ho k další činnosti.

Pozitivní motivace může mít podobu ústní pochvaly i "pouhého" pohledu, který může stejně ocenit, jako pohrdat. Žáci milují drobné odměny, jako jsou hvězdičky, razítka atp., a klidně také udělení „jedničky“.

V průběhu semináře pedagogům lektorka představovala různé formy interaktivních materiálů, které se mohou využívat při výuce Prvouky, tak aby žáky bavila a zároveň se hravou formou naučili potřebné základy Prvouky dle ŠVP a RVP.

Zúčastnění si mohli prakticky vyzkoušet některé materiály, lektorka měla vše na ukázkou a k využití. Postupně přestavila využití materiálů od 1. do 3. třídy a dále jak se dají materiály využít v dalších ročnících při navazujících předmětech.

Lektorka představila také formy výuky prolínání činností Prvouky do dalších předmětů, matematiky, českého jazyka i angličtiny, pracovních činností apod. Představila také možnosti výuky a využití materiálů ve venkovních prostředí.

Zapsala: Martina Turková

